

Pópa Péter

Vissza a dzsungelbe?

Növekvő távolság a vidéki és a budapesti zenekarok finanszírozása között – kiszámíthatatlan támogatási rendszer

Kétségtelen tény, hogy az elmúlt évek során korábban nem látott mennyiségű pénz áramlott az előadó-művészet területére. Ám a növekvő állami támogatások növekvő aránytalanságokat okoztak/okoznak. Itt nem csupán a 2021-es évi, a fenntartókon keresztül folyósított 6%-os bértkiegészítésről, vagy a 2022 január elsejétől beépülő jelleggel biztosított 20%-os bérfeljesztésről van szó, ahol mindkét esetben a százalékosan meghatározott bérfeljesztés más-más összeget jelent egy alacsony, vagy egy magas bérszínvonalú együttesben, növelve az egyes zenekarok bérei közötti különbséget. Vannak azonban más okai is a zenekaroknál mutatkozó támogatottsági mérték és az ebből következő egyre nagyobb bérszínvonal-különbségnek. Jelen cikkünkben ezeket az okokat kívánjuk bemutatni.

Háttérinformációk

Az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló 2008. évi XCIX. törvény (Emtv.) a következőképpen fogalmaz:

„...meghatározza az egyes előadó-művészeti tevékenységekhez kapcsolódó állami szerepvállalás feltételeit és szempontjait, elősegítve a kiegyensúlyozott, tervezhető szervezeti működést, biztosítja a közpénzek hatékony és átlátható felhasználását...”

A 2011. évi módosításkor bevezetett kategóriák kapcsán pedig így fogalmaz:

„Azt az előadó-művészeti szervezetet lehet **nemzeti** előadó-művészeti szervezetnek minősíteni, amely a magyar előadó-művészeti életben betöltött szerepe, a művészeti tevékenysége a magyar nemzeti kulturális identitás és hagyományok őrzése, fejlesztése, a kulturális érték- és mintaközvetítés szempontjából kiemelkedő jelentőségű.”

„Azt az előadó-művészeti szervezetet lehet **kiemelt** előadó-művészeti szervezetnek minősíteni, amely a fővárosi, illetve a megyei előadó-művészeti életben betöltött művészeti, kulturális szerepe, az általa nyújtott művészeti szolgáltatások tartalma és művészeti értéke az állami támogatási és az önkormányzati fenntartói vagy támogatási szerepvállalást egyidejűleg és tartósan indokolja.”

Fenti megfogalmazások nyomán a vidéki zenekarok döntően a nemzeti, a fővárosi (minősített) együttesek pedig a kiemelt kategóriába lettek besorolva.

A törvény fogalmazói az eredeti anyagban feltehetően

komolyan gondolták „a kiegyensúlyozott, tervezhető szervezeti működést”, valamint a „közpénzek hatékony és átlátható felhasználását”. A módosítás során pedig „kiemelkedő jelentőségűnek” gondolták azt a munkát, amelyet a kulturális kínálat és lehetőségek szempontjából a budapestihez képest hátrányosabb helyzetű vidéken végeznek az ottani előadó-művészeti szervezetek, esetünkben a (nemzeti) szimfonikus zenekarok.

Első pillantásra, ez egy nemes elgondolás. Olvasásakor arra is gondolhatunk, hogy ezek az együttesek – figyelembe véve az összes nehézséget, ami a *nem* fővárosi működést jellemzi (megfelelő koncertterem hiánya, elszegényedő önkormányzatok, koncertlátogató értelmiségi réteg elvándorlása, hátrányos helyzetű régiók kulturális ellátása, zenész utánpótlás nehézségei) kiemelt megbecsülésben, fokozott anyagi támogatásban részesülnek „kiemelkedő jelentőségű” munkájuk nyomán. Mostanában sugallt és divatos megfogalmazás szerint „társadalmi hasznosságuk” alapján.

A törvény a továbbiakban a *felosztási szabályzatban* fogalmazza meg a nemzeti és a kiemelt előadó-művészeti szervezetek tevékenységének értékelési rendjét, a nemzeti előadó-művészeti szervezetek és a kiemelt előadó-művészeti szervezetek művészeti támogatásainak a *művészeti támogatási keretösszege*n belüli, egymáshoz viszonyított arányát.

Tehát az elképzelés jó (volt), csak az alábbi táblázat (amely a hivatásos szimfonikus zenekarokra fókuszál) azt sugallja, hogy a gyakorlatban nem jelent meg a törvény szelleme, sőt az évek folyamán egyre távolabb került a szándék a gyakorlattól.

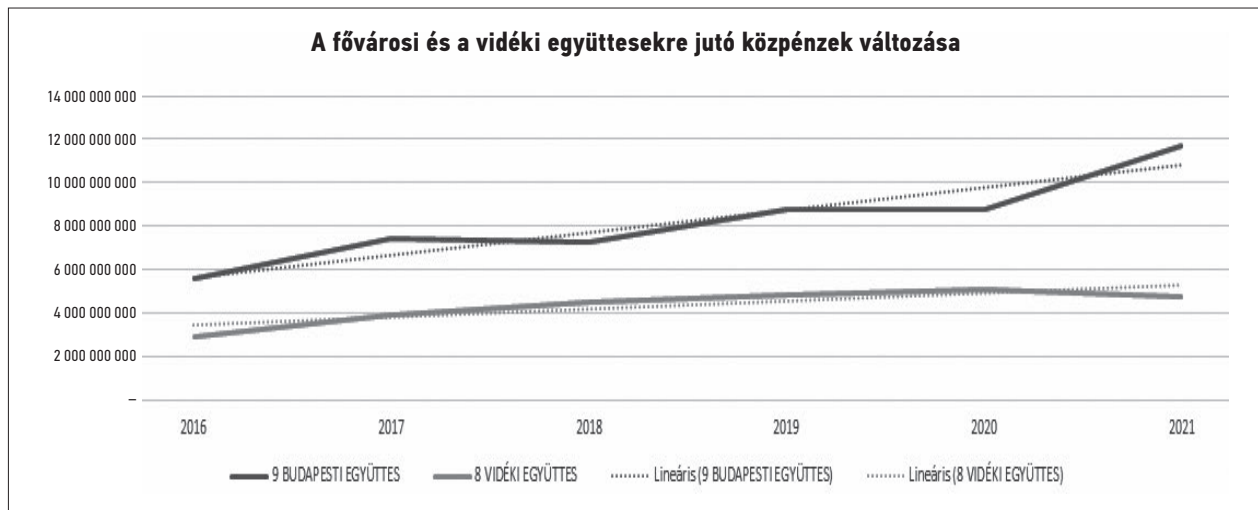
A tények:

A FŐVÁROSI ÉS A VIDÉKI HIVATÁSOS EGYÜTTESEKRE JUTÓ KÖZPÉNZEK								
		NÉV	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Közvetlen állami fenntartású	Budapest	MNF Nemzeti Filharmonikus Zenekar, (Énekkar és Kottatár)	1 927 880 000	1 961 487 687	2 050 000 000	2 600 540 000	2 290 745 105	3 000 000 000
Nem minősített, közös fenntartású	Budapest	Budapesti Fesztiválzenekar	1 553 837 829	1 702 634 238	1 696 381 500	1 354 760 000	1 890 000 000	2 352 000 000
Közvetlen állami fenntartású	Budapest	Concerto Budapest	14 375 000	596 623 000	662 400 000	1 257 790 000	730 800 000	1 600 000 000
Nem minősített	Budapest	Magyar Rádió Művészeti Együttese Nonprofit Kft. (Rádiózenekar, Rádiókórus, Gyerekkórus)	657 273 460	1 134 458 475	871 000 000	1 177 850 000	1 371 000 000	1 571 000 000
Kiemelt	Budapest	Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar	432 316 000	616 759 057	636 899 263	433 370 000	855 000 000	1 055 000 000
Kiemelt	Budapest	MÁV Szimfonikus Zenekari Alapítvány	393 600 000	521 340 000	542 861 200	646 498 223	614 474 685	653 132 000
Kiemelt	Budapest	Szent István Filharmonikusok	189 533 000	318 566 853	334 685 015	531 147 778	369 500 000	624 750 000
Kiemelt	Budapest	Óbudai Danubia Szimfonikus Zenekar	227 059 276	319 590 650	281 617 398	603 910 000	470 000 000	552 180 000 +300 000 000 ¹
Kiemelt	Budapest	Duna Palota Nonprofit Kft/ Magyar Élőzene Művészeti Nonprofit Kft Duna Szimfonikus Zenekar	193 198 000	228 644 000	174 905 778	169 027 778	199 530 160	30 972 222
9 BUDAPESTI EGYÜTTES			5 589 072 565	7 400 103 960	7 250 750 154	8 774 893 779	8 791 049 950	11 739 034 222
A vidéki együttesekre jutó összeghez viszonyítva			190%	189%	160%	181%	171%	242%
Nemzeti	Pécs	Pannon Filharmonikusok	697 378 050	854 006 903	852 616 549	1 016 713 600	962 000 000	962 000 000
Nemzeti	Győr	Győri Filharmonikus Zenekar	485 668 682	670 440 174	677 843 500	858 196 402	768 181 000	821 261 264
Nemzeti	Debrecen	Kodály Filharmonia (Kodály Filharmonikusok + Kodály kórus)	426 678 987	487 016 580	813 153 150	561 802 000	935 822 687	756 614 000
Nemzeti	Szeged	Szegedi Szimfonikus Zenekar	435 445 129	549 252 886	561 237 500	558 176 241	630 443 000	548 764 396
Nemzeti	Szombathely	Savaria Szimfonikus Zenekar	371 062 000	528 634 099	525 505 518	580 849 000	471 498 667	533 152 000
Nemzeti	Miskolc	Miskolci Szimfonikus Zenekar	302 600 600	459 475 116	501 030 000	563 919 102	627 460 000	462 890 000
Kiemelt	Szolnok	Szolnoki Szimfonikus Zenekar	212 895 000	349 004 576	346 381 334	405 919 404	405 267 364	420 150 000
Kiemelt	Székesfehérvár	Alba Regia Szimfonikus Zenekar	6 643 000	18 356 209	242 205 086	290 748 000	283 660 321	276 678 164
8 VIDÉKI EGYÜTTES			2 938 371 448	3 916 186 543	4 519 972 637	4 836 323 749	5 084 333 039	4 781 509 824
A fővárosi együttesekre jutó összeghez viszonyítva			53%	53%	62%	55%	58%	41%

Forrás: 2021. évi Előadó-művészeti szervezetek többlettámogatása – Egyedi támogatás – Emberi Erőforrás Támogatáskezelő (gov.hu)
Előadó-művészeti törvény alapján meghirdetett működési és kiemelt művészeti célú pályázatok program – Emberi Erőforrás Támogatáskezelő (gov.hu)

¹ Út a zenéhez Alapítvány / Óbudai Szimfonikus Zenekar számára próbaterem vásárlása

Bár a kimutatás Budapesten beszámítja a nem minősített, de hivatásos együtteseket is, ám a rosszabb anyagi körülmények között dolgozó vidéki együttesektől való „muzsikus-elszívás” tekintetében **csak a rendszer egészét vizsgálva lehet releváns képet nyerni**. Ugyanakkor nem tudja beszámítani azokat a zömmel budapesti „személyekhez köthető zenekarszerű képződményeket”, amelyek támogatása nem követhető nyomon, de – amennyiben lenne róla hozzáférhető hivatalos információ – az arányt még inkább torzítaná.

A grafikon jól szemlélteti, hogy a 2018. évi különbség (160% többletforrás a budapesti együttesek javára, ami a viszonyokat ismerve még elfogadható) 2021-re brutális mértékben megnövekedett. Ekkorra már 243% többletforrás állt a fővárosi zenekarok rendelkezésére, ha 100%-nak vesszük a vidéki együttesekre jutó összeget.

Milyen okok vezettek idáig?

Az Emtv megalkotásakor a normatív támogatási rendszer bevezetése volt a cél, mindenekelőtt a kiszámíthatóság érdekében, kiküszöbölendő a kapcsolati tőke révén történő „többletforrások” és az ebből fakadó előnyök elérését.

A rendszer kisebb-nagyobb hibákkal ugyan, de kielégítően működött. Talán még a 2012-es módosítás sem okozott túl nagy károkat, eltekintve attól, hogy megszüntette a fenntartók ösztönzését és belepasszírozta a zenekarokat két olyan, a színházi terület által kigondolt kategóriába, amely között nincs átjárás, a szimfonikus zenekari viszonyokra húzva inkább kényszerzubbony, hiszen különböző a művészi teljesítmény, a létszám, a feladatkör, az infrastruktúra, stb.

A 2012-ben bevezetett TAO aztán – miközben értelmetlen plusz forrásokat biztosított a terület számára – kitermelte a maga szerencselovagjait. A többség ugyan becsületesen gyűjtögette a fizető nézők után járó adóforintokat, de a kapzsiság sutba vágott minden fennkölt művészi szempontot, cél a mindenáron való pénz (és jövőbeni pozíció) szerzés lett. Valóságos iparág épült a TAO-bevételekre. Mindez az ellenőrzés hiánya miatt! 2019-ben ezért – a gordiuszi csomót egy mozdulattal elvágva – megszüntették a TAO-t, „természetesen” csak az előadó-művészet vonatkozásában. Vélhetően más területeken nem voltak visszaélések... (?)

Ezzel együtt ígéretet kapott az előadó-művészi terület a TAO-ból származó összegek „igazságos” (felülről vezérelt!) elosztására. A szakmaiság látszatát keltve 2019. február 11-én az Erkel Színházban az Emberi Erőforrások Minisztériumának kultúráért felelős államtitkára „Nemzeti Komolyzenei Stratégia előkészítése” címmel a magyar komolyzenei élet legfontosabb szereplőinek workshopot tartott, melynek keretében arra hívta fel a résztvevőket, hogy gondolataikat, tapasztalataikat osszák meg az államtitkársággal, és minél rövidebben, minél áttekinthetőbb megfogalmazásban küldjék meg azt egy-egy szöveges dokumentumban.

Szövetségünk is beállt a sorba az elképzelt „piramis rendszerbe” illeszkedő javaslatokkal, ám a végeredmény némileg különbözött a javasolthoz és a várthoz képest: beindult az úgynevezett „többlettámogatási rendszer”, amelynek a nyilvánosság számára kommunikált célja, hogy „a magyar előadó-művészeti szféra

számára megteremtse a független, sokszínű, minőségi és pozitív alkotói körülményeket.”

A pénz hatalom

A lebonyolítás gyakorlata pedig – mint ahogyan lapunk is megírta a 2019/6-os számában – ez lett: a Kultúráért Felelős Államtitkárság saját hatáskörben eldönti, hogy a megpályázott programok közül melyeket és milyen mértékben támogat a „Forrás a zenének – feladat a zenészeknek” keretein belül. Ilyen módon valóban létrejött a „piramis elv” hiszen létrejött egy „zenekari piramis” is, vagyis a pénz célzott elosztásával központilag újra pozícionálták, vagy legalábbis befolyásolták a zenekarok egymáshoz viszonyított helyzetét.

Ehhez járult aztán a 2019. évi CXXIV. törvény által létrehozott Nemzeti Kulturális Tanács, amelynek elnöke szintén egyszemélyben tett javaslatot az egyes előadóművészeti szervezetek kiegészítő támogatásának mértékéről. Így lett teljes a kör, miközben a némi-leg súlytalanná vált Zeneművészeti Bizottság (a kultúráért felelős miniszter véleményező, javaslattevő és döntés-előkészítő testülete, ahol melleleg érintett tagok is fellelhetők, amennyiben saját zenekaruk számára is javasolhatnak támogatást, és talán olyan is akadhat, aki személyesen nem ismeri a vidéki zenekarok körülményeit, teljesítményét) évekre átnyúlóan bele-ragadt a 2,5 milliárd forint körül stagnáló összeg „variációs elvek” szerinti szétosztásába, miközben az önkormányzati fenntartók pedig árgus szemmel figyelték a felosztási és a pályázati eredményeket, hogy melyik zenekar fenntartói támogatását mennyivel tudnák megnyirbálni.

Így aztán jól jártak azok, akik mindenhatóak, mert pénzek felett rendelkezhetnek, de különösen az önkormányzatok, mert rátehetik a kezüket a kulturális terület többletforrásaira. Végül jól jártak azok az együttesek is, amelyek jókor voltak jó helyen, hiszen a többlettámogatások lényegében alapul vették a TAO-zással elért bevételeket és kőbe vésték az itt-ott kétes tevékenységekkel elért eredményeket.

Aki finnyás volt a TAO által megszerezhető forinto-
kat illetően, az meg magára vethetett... Persze, vala-
hoggy így működik ez a természetben is, vagy legalábbis
a dzsungelben...

(Forrás: National Geographic)

Ma a magyar zenekarok hatféle (!) támogatásra pályázhatnak, nem tudván, kinek kedvez a szerencse, ki találta meg a megfelelő ajtót (kiskaput) és személyt, a kapott támogatásból mennyit fog elvonni a fenntartó és végül mennyivel gazdálkodhatnak az adott gazdasági évben – miközben a programokat, de különösen a szólistákat évekre előre kellene rögzíteni, szerződtetni:

1. Tulajdonosi/fenntartói működési támogatás (ez állami tulajdonlás esetén közvetlenül az EMMI-től, a Magyar Rádió Művészeti Együtteseiben az MTVA-tól érkező támogatás, önkormányzati és alapítványi szervezetek esetében jellemzően önkormányzati támogatást jelent).
2. Nem állami tulajdonosi vagy alapítói háttér esetében, az alapítón, fenntartón keresztül érkező állami támogatás (ilyet az állami tulajdonú szervezetek nem kapnak). Ezt a támogatást az EMMI minisztere mellett tanácsadó szervezetként működő Zeneművészeti Bizottság által minden évre készített „Felosztási Szabályzat” tartalmazza.
3. Korábban a TAO-támogatás visszapótlására létrejövő ún. előadó-művészeti többlettámogatás, amelyet az EMMI Kulturális Államtitkársága kezel (oszt szét).
4. Nemzeti Kulturális Tanács által megállapított Előadó-művészeti többlettámogatás.
5. NKA támogatás
6. Egyéb egyedi állami támogatás a központi költségvetés által meghatározva miniszteri vagy államtitkári döntések nyomán.

Az így kialakult állapotot tükrözi mellébeszélés nélkül a 2021. évi közpénz-támogatások összesítése.

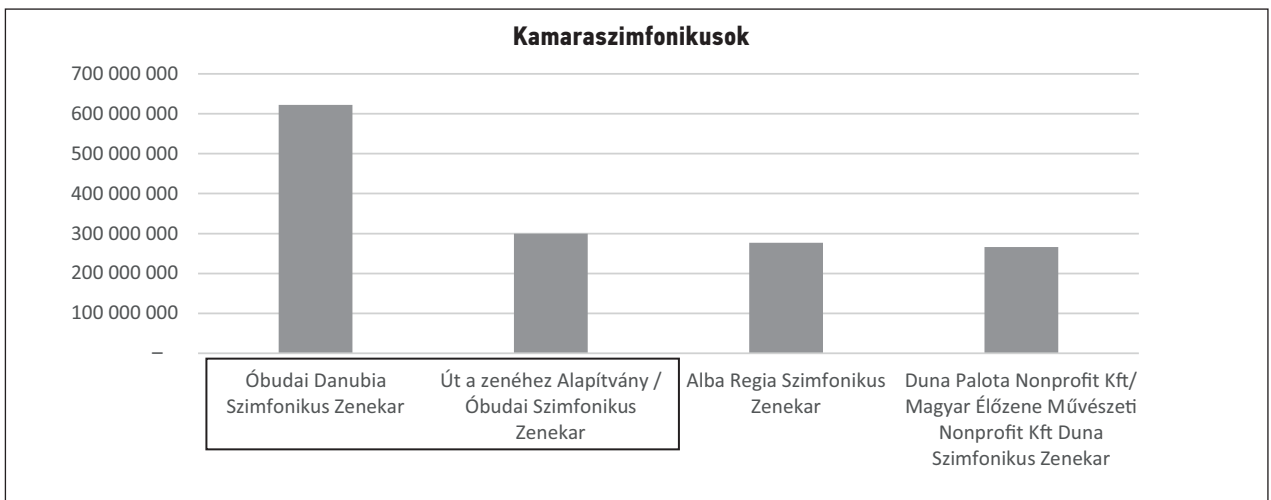
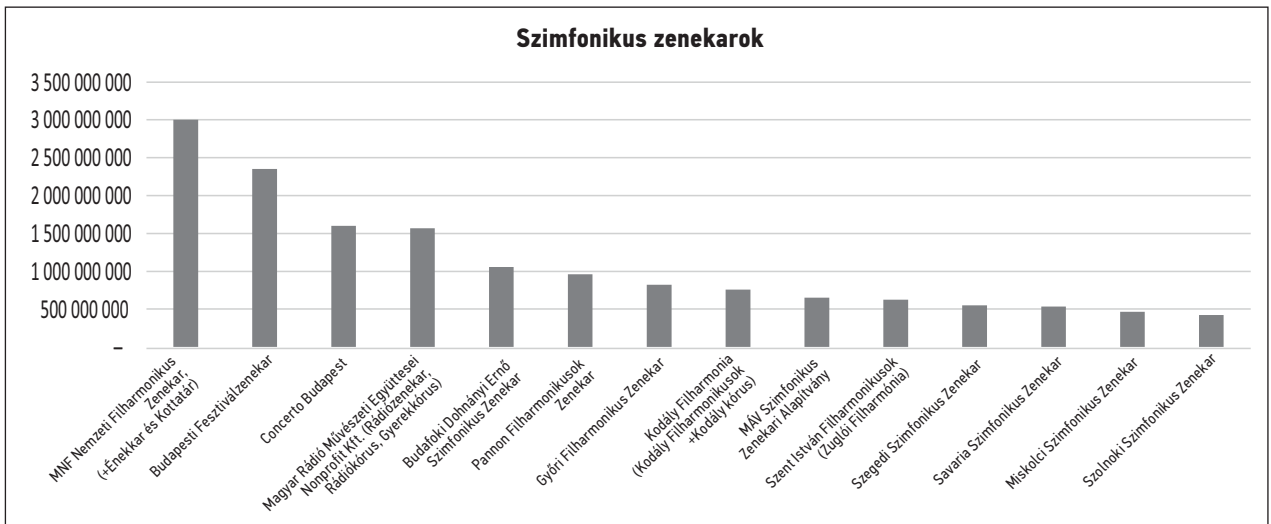
ELŐADÓ-MŰVÉSZETI SZERVEZETEKRE JUTÓ KÖZPÉNZEK 2021

A táblázat nem tartalmazza az NKA, az MMA, illetve a miniszteri különkeretből történő támogatásokat

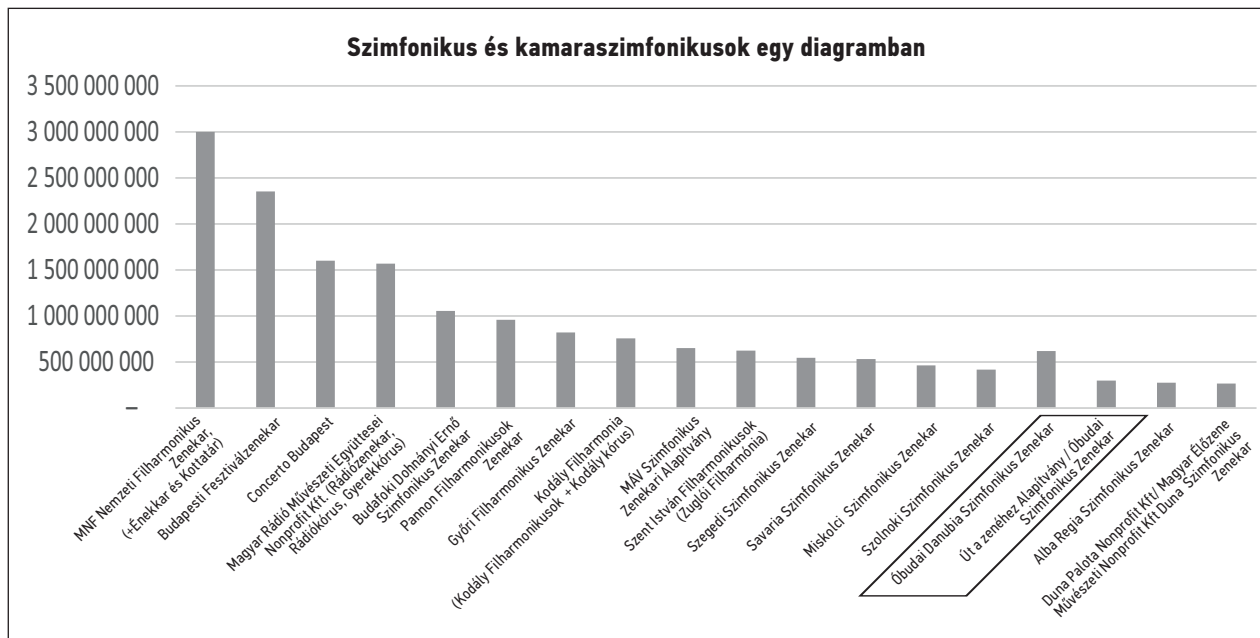
NÉV	FENNTARTÓI (évközi tervadat)	FENNTARTÓI évvégi tényadat	2021. évi működési célú központi költségvetési támogatás	Tényleges kiegészítő, vagy többlettámogatások évvégi összegei ¹	Összes
Hivatásos szimfonikus zenekarok					
MNF Nemzeti Filharmonikus Zenekar, (+Énekar és Kottatár)			1 965 900 000	1 034 100 000	3 000 000 000
Budapesti Fesztiválzenekar		240 000 000 ²		2 112 000 000	2 352 000 000
Concerto Budapest			569 200 000	1 030 800 000	1 600 000 000
Magyar Rádió Művészeti Együttese Nonprofit Kft. (Rádiózenekar, Rádiókórus, Gyerekkórus)		871 000 000	300 000 000	400 000 000	1 571 000 000
Budafoki Dohnányi Ernő Szimfonikus Zenekar		105 000 000	209 030 000	740 970 000	1 055 000 000
Pannon Filharmonikusok		562 000 000 ³	284 850 000	115 150 000 ⁴	962 000 000
Győri Filharmonikus Zenekar		341 261 264 ⁵	255 090 000	224 910 000	821 261 264
Kodály Filharmonia (Kodály Filharmonikusok +Kodály kórus)	293 223 000	156 614 000	416 670 000	183 330 000 ⁶	756 614 000
MÁV Szimfonikus Zenekari Alapítvány		225 000 000	238 302 000 ⁷	189 830 000	653 132 000
Szent István Filharmonikusok (Zuglói Filharmonia)		–	–	624 750 000	624 750 000
Szegedi Szimfonikus Zenekar	247 017 000	148 764 396 ⁸	279 500 000	120 500 000	548 764 396
Savaria Szimfonikus Zenekar		136 842 000	251 660 000	144 650 000	533 152 000
Miskolci Szimfonikus Zenekar	172 540 000	62 890 000 ⁹	277 460 000	122 540 000 ¹⁰	462 890 000
Szolnoki Szimfonikus Zenekar		121 150 000	179 350 000	119 650 000 ¹¹	420 150 000
Kamara szimfonikusok					
Óbudai Danubia Szimfonikus Zenekar		70 000 000	153 820 000	398 360 000	622 180 000
Út a zenéhez Alapítvány / Óbudai Szimfonikus Zenekar		–	–	300 000 000	300 000 000
Alba Regia Szimfonikus Zenekar		176 678 164	30 000 000	70 000 000	276 678 164
Duna Palota Nonprofit Kft/ Magyar Élőzene Művészeti Nonprofit Kft Duna Szimfonikus Zenekar		169 027 778	66 500 000	30 972 222	266 500 000
Muzikusokat nem főállásban foglalkoztató együttesek					
Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara			100 000 000	12 000 000	112 000 000
Gödöllői Szimfonikus Zenekar				67 000 000	67 000 000
Egri Szimfonikus Zenekar				28 000 000	28 000 000
Pro Kultúra Sopron Nonprofit Kft. (Soproni Liszt Ferenc Szimfonikus Zenekar)				26 000 000	26 000 000
Békés Megyei Szimfonikus Zenekar				24 500 000	24 500 000
Dunakeszi Szimfonikus Zenekar Egyesület				20 500 000	20 500 000
Zalaegerszegi Szimfonikus Zenekari Egyesület				20 500 000	20 500 000
Kecskeméti Szimfonikus Zenekar (Hírös Agóra Kulturális és Ifjúsági Központ Nonprofit Kft.)				9 500 000	9 500 000
Vác Civitas Művészeti Egyesület				8 000 000	8 000 000
Monarchia Zeneművészeti Egyesület				6 000 000	6 000 000
TatabányArt Művészeti Egyesület (Tatabánya Város Szimfonikus Zenekara)				4 500 000	4 500 000
Osztrák Magyar Haydn Zenekar Egyesület				3 500 000	3 500 000
Szabolcsi Szimfonikus Zenekar				3 000 000	3 000 000
Debreceni Lyra Szimfonikus Zenekar				1 500 000	1 500 000
Kamaraegyüttesek					
Liszt Ferenc Kamarazenekar		601 040 000 ¹²	1 040 000		602 080 000
Budapesti Vonósok			27 000 000	66 000 000	93 000 000
Savaria Barokk Zenekar Alapítvány				62 000 000	62 000 000
Mendelssohn kamarazenekar			24 100 000	30 900 000	55 000 000
Anima Musicae				54 000 000	54 000 000
Capella Savaria				52 000 000	52 000 000
SYSART Kft. Orfeo Zenei Alapítvány (Purcell Kórus és Orfeo Zenekar)			190 000 000 ¹³	40 000 000	230 000 000
Erdődy Kamarazenekar Alapítvány				10 400 000	10 400 000
BJO Művészeti Szolgáltató Nonprofit Kft.				10 000 000	10 000 000
Reményi Ede Kamarazenekar Alapítvány				5 000 000	5 000 000

Népi zenekar				
Rajkó Művészegyüttes			10 000 000	10 000 000
Fenti kategóriákba nem besorolhatóan, ad hoc jelleggel működő együttesek				
Bartók Szimfonikus Zenekar	Nem található adat az EMMI honlapján. Írásos megkeresésünkre lapzáratáig nem kaptunk választ az EMET-től.			?
SziRom Szimfonikus Roma Zenekar				?
Budapesti Primárius Szimfonikus Zenekar (Talentum Művészeti Nonprofit Kft.)				?
Kocertrendező				
Filharmonia Magyarország			695 000 000	695 000 000

Forrás: 2021. évi Előadó-művészeti szervezetek többlettámogatása – Egyedi támogatás - Emberi Erőforrás Támogatáskezelő (gov.hu)
Előadó-művészeti törvény alapján meghirdetett működési és kiemelt művészeti célú pályázatok program - Emberi Erőforrás Támogatáskezelő (gov.hu)
MSZSZS adatlapok

¹ Az EMMI honlapjáról letöltött részletes döntési listákhoz képest eltérések mutatkozhatnak a zenekarok által visszaigazolt összegekben az esetleges visszautalások miatt.
² Közös fenntartás alapján a fővárostól
³ Benne Modern Városok program
⁴ Lista szerint: 117 150 000
⁵ Benne a 6% bérfeljesztés
⁶ A kiegészítő támogatás 183 330 000 volt, ebből azonban az intézmény kft-vé alakulása miatt 61 100 000 Ft támogatási összeg visszautalásra került, melyet a cég egyedi támogatásként megkapott.
⁷ 217 170 000 + 21 132 bértámogatás
⁸ Ebből az összegből 63 608 116 Ft az eredetileg a központi költségvetésből származó, a fenntartónak utalt bértámogatás, a közalkalmazotti jogviszonyok átalakulásával kapcsolatos „6%-os béremelés” fedezete 2020 és 2021 évre
⁹ 172 540 000 forintra csökkentve
¹⁰ 3 450 000 visszautalva
¹¹ Lista szerint: 91 650 000
¹² Kormányhatározat alapján
¹³ 1208/2019. (IV. 18.) Korm. Határozat alapján 2019-2020-2021-ben évi 190 000 000 Ft

Kinek jó ez? A magyar zenekari kultúra egészének, vagy csak egyeseknek? Nevezhetjük ezt „komolyzenei stratégiának”, vagy inkább átláthatatlan dzsungelnek, ahol a dzsungel-törvények érvényesülnek?

Hogy ebből merre vezethet kiút, azt a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége már megalakulásakor is javasolta. Félretéve az együttesek közötti különbözőségeket mérésére a ködös, meghatározhatatlan és objektívan mérhetetlen szempontokat, (például társadalmi hasznosság), közelítve a már jól bevált német modellhez, vissza kell térni ahhoz a normatív támogatáshoz, amely a **tényleges teljesítményt, a tényleges költségeket veszi figyelembe**, teret engedve azoknak a szempontoknak is, amelyek a zenekarok fenntartását indokolják.

Társadalmi hasznosság:

A társadalmi haszon az áruk és szolgáltatások azon jellemzője, amely szükséges annak megállapításához, hogy a lakosság képes-e kielégíteni a szükségleteinek minimumát. Más szavakkal, a társadalmi hasznosságú árukat alapvető szükségleteknek is nevezik, például ételt, lakást és ivóvizet.

Társadalmi hasznosság kontra közhasznúság:

Érdekes megkülönböztetni a társadalmi hasznosságot a közhasznúságtól is, vagyis azt a tevékenységet, árut vagy szolgáltatást, amely előnyös vagy kollektív érdek, akár egy ország polgárainak, akár nagyobb mértékben, az egész emberiség számára. Például egy kulturális esemény, például egy tipikus táncfesztivál, közhasznúságnak tekinthető, de nem társadalmi hasznóságnak.

forrás: <https://hu.economy-pedia.com/11032646-social-utility>

Mindezt egy átlátható, a társadalom minden adófizető tagja számára érthető módon, kiszámítható rendszerben, mert a zenekarok alapvetően a köz hasznára (közhasznúan!) működnek. Legalábbis mindegyik, amelyik munkahelyeket teremt, nem mások tollával ékeskedik (nem másokra hárítja a közterhek befizetését) és terjeszti, megismerteti a zenekultúrát. Ami ezen felül van – az előadók karizmája, az előadások kiemelkedő színvonala, a magas minőségű, szuggesztív interpretáció által keltett hatás – ezek értékelése a közönségre tartozik. Hozadéka pedig a telt ház és az eladott jegyek száma, vagyis a bevétel nagysága.

Persze vélhetőleg van másik út is: minden érintett maga határozza meg, milyen minőséget képvisel, mekkora társadalmi hasznot hajt, hányadik a világranglista első tíz helyén belül és mekkora állami támogatásra érdemes...